

ТЕМИТЕ В МЕДИИТЕ 20.08.2021 г.

"Връзки с обществеността"

Провадия-Солницата – когато солта беше злато

БТА

<http://www.bta.bg/bg/c/EZ/id/2467886>

В историята на Източното Средиземноморие, включително и на Балканите, има такъв дълъг период от време - няколко хилядолетия, когато богатството се определя от солта - от обикновената за днешния човек готварска сол, която в магазина струва стотинки. Това става по времето, когато хората започват да практикуват земеделието и скотовъдството. Налага се човекът да осигурява за себе си и за отглежданите от него домашни животни жизненоважния за организма натриев хлорид (готварска сол). Конкретно за Източните Балкани, включително за днешните български земи, единственото място, подходящо за добив на жизненоважния продукт са солените извори край днешна Провадия. От огромното солно тяло там изтича солена вода - разсол. Именно този разсол е суровината, от която древните хора извличат сол чрез изваряването му в керамични съдове. Това специализирано производство в праисторическия комплекс Солницата започва около 5600 години преди Христа и продължава повече от 1200 години. Производителите на сол, която междувременно е започнала да играе и ролята на пари, се превръщат в монополисти, които владеят „монетния двор“ на региона. Чрез търговията на дълги разстояния производителите на сол получават всичко, което им е необходимо – богата храна и особено разнообразни предмети на престижа, включително от злато и мед, гривни от мида спондилус, дълги кремъчни пластини и т.н. Поради много широкото търсене производството на сол край днешна Провадия се усъвършенства и разширява – от използване на големи куполни пещи в двуетажното жилище до големи вкопани съоръжения извън селището край солените извори. Появяват се и много „престижни“ хора, свързани със солопроизводството, погребвани на брега на Варненското езеро, в широко известния сега „златен“ Варненски некропол.

Въздушна снимка на югозападната страна на тел Провадия-Солницата със запазените части от първите две каменни отбранителни стени. Среден халколит (около 4700 - 4600 г. пр. Хр.)

Солопроизводителите е трябвало добре да охраняват богатството си. Още през средния халколит, около 4700 години пр. Хр. те ограждат селището си с площ около 6 декара с каменна стена, дебела над 2 метра и висока поне 3 - 4 метра. Това е първата

каменна крепост в Европа! Солницата лежи в земетръсна зона, а и самото солно тяло генерира по-леки трусове. Няколко десетилетия след изграждането ѝ, първата стена е съборена от силно земетресение с епицентър около Шабла – Каварна. Веднага зад останките ѝ е построена нова, но малко по-тънка каменна стена, вероятно също толкова висока. Отново след няколко десетилетия и тя е съборена - този път земният трус е с епицентър Вранча.

Тел Провадия-Солницата. Каменна стена 2. Южен изглед (4600 - 4450 г. пр. Хр.)

Около 4600 години пр. Хр., в началото на късния халколит, селището е оградено с нова изключително масивна каменна стена с дебелина от 2,5 до 4 метра, заграждаща площ около 4 декара. Височината ѝ е била поне 5 – 6 метра. Това каменно съоръжение е изумително с принципите на изграждане, които остават валидни и през следващите хилядолетия. Следващо земетресение е унищожило горните части и на тази стена.

Тел Провадия-Солницата. Каменна стена 1а отвътре (4650 - 4600 г. пр. Хр.)

Около 4450 години пр. Хр., т.е. към края на каменно-медната епоха е построена третата каменна отбранителна система, която остава ненадминат пример за непристъпност. Склоновете на вече високата селищна могила са облечени с каменен кожух, а най-горе по периферията на селището е издигната няколкометрова каменна стена с дебелина около 1,40 метра. Върху кожуха обаче са изградени радиални каменни структури, които нагоре достигат до подножието на стената. Разстоянието между тях е много тясно и нападателят на цитаделата не могат да разгърнат силата си в конкретен участък с оглед превземането ѝ – така разделени между високите каменните прегради те са оставали безпомощни пред стрелите на защитниците.

Праисторическият комплекс Провадия-Солницата, който днес се намира на пътя към морето, се посещава от много хора по време на продължаващите и в момента археологически проучвания. През тази година посещението е възможно до края на месец септември. Каним любителите на древността да видят едно от чудесата на първата европейска цивилизация, възникнала и съществувала на Балканите през VI и V хилядолетие пр. Хр.

Чл.-кор. Васил Николов, Национален археологически институт и музей – БАН.

Видео и снимки – Галина Самичкова, Национален археологически институт и музей – БАН.

Новини от миналото: Светилището на нимфите край Хасково разби хорските митове и очакванията на археолозите - Българска национална телевизия (bnt.bg)

БНТ

Учените, които проучват светилището на нимфите край Хасково, са все по-убедени, че става дума за частно имение на влиятелен тракийски аристократ и постепенно разплитат мистериите около това място.

Сградата точно пред храма на нимфите трябва да е важна и величествена. Каква е тя - въпросът дълго палеше любопитството и на местните, и учените. Разкопките тук постепенно вадят реалността, която разбива на пух и прах и хорските митове и очакванията на археолозите.

Вече е категорично и сигурно. Няма амфитеатър, няма красива вила. Това е просто баня. Класическа римска баня.

Намираме се за съжаление под оригиналния под на сградата. Това е част от отоплителната инсталация, от която са запазени арки, през които е минавал топлият въздух. Не е точно това, което са очаквали всички, казва д-р Веселка Кацарова, ръководител на археологическите разкопки, НАИМ-БАН.

Местните настоявали, че това е амфитеатър, пък дори и арена с вход за лъвовете.

Има един голям канал, който пък отводнява нимфеума по посока север към дерето, който е доста голям в интерес на истината. Тук са си представяли, че оттук са минавали лъвовете, допълва д-р Веселка Кацарова, ръководител на археологическите разкопки, НАИМ-БАН.

Каналът наистина е внушителен, човек лесно може да се заблуди. Но дълговидните очертания на каменните основи заблудили и самите археолози. Смятали, че са част от покрита колонада на луксозна римска вила.

Това е въпросният портик, който обикаля около открито дворно пространство през което тече ...ето това покритото долу всъщност е канала, за който става въпрос, обяснява д-р Веселка Кацарова, ръководител на археологическите разкопки, НАИМ-БАН.

Прототипът на този тип портици е от сърцето на Римската империя, от столицата има една много хубава вила. Вила Фарнезина, допълва археологът.

В древен Рим, в който всяко нещо се строи по стандартен план, такъв портик за баня е необичаен. Но изглежда на местна почва някой е харесал идеята и я приложил. Това пък вероятно означава, че банята не е била обществена, а частна. За собственика гадаем по надписа в нимфеума.

Още за светилището, вижте във видеото.

Проф. Огнян Кунчев: С Делта варианта започват да се заразяват много млади хора

- dnes.dir.bg
- bgonair.bg, Проф. Александрова: Третата доза е важна, за да припомни на организма кой е врагът

Макар и след 15 септември да се появят повече заболели, не е редно децата да ги оставим вкъщи от първия учебен ден

България е на последно място по ваксинация в ЕС, а "Делта" вариантът на COVID-19 е с изключително голяма сила на разпространение и много лесно става заразяването с него. "Човек, който е заразен с този вариант на коронавируса, има стотици пъти повече вируси и по-голяма излъчвателна способност спрямо заразените с "Алфа" варианта на COVID-19. Ако заразен човек с "Делта" варианта влезе в супермаркет и се изкашля там, ще зарази много хора", каза в интервю за проф. Огнян Кунчев от Института по математика и информатика на БАН, попитан как ще се развие пандемията от коронавируса у нас.

Ученият, разработващ математически модели за развитието на пандемията, препоръча да се стои колкото може по-малко в затворени помещения, в които има много хора, и каза, че държавата трябва да помисли как може повече хора да се ваксинират у нас. За съжаление, нямаме алтернатива - трябва и да се ваксинираме, но и да спазваме противоепидемичните мерки, е мнението на проф. Кунчев.

С "Делта" варианта започват да се заразяват и много млади хора

За съжаление, и много млади хора започват да се заразяват с "Делта" варианта на коронавируса, каза математикът. Проф. Кунчев уточни, че се заразяват също хора от 35 до 40 години, а след това и хора от 60 до 65 години, както и "нагоре".

Присъственото обучение е свързано и с ваксинацията на учителите, а училищата са места, в които се срещат много хора - учители и ученици, отбеляза математикът. Той подчерта, че образователната система е голяма и включва много институции - училища, детски градини и университети, като учителите, преподавателите, децата и учениците контактуват постоянно помежду си.

Друг факт, свързан с разпространението на коронавируса, се отнася за това, че 41 процента от поколенията у нас живеят на едно място - в едно жилище. Това са три поколения - възрастните баба и дядо, родителите и техните внуци. При тези семейства младите хора, които ходят на различни места, "носят вируса" вкъщи на своите баба и дядо, коментира проф. Огнян Кунчев. Той отбеляза, че в страните от Западна Европа вирусът се разпространява по-трудно, защото няма такова смесване на поколенията.

Кога ще бъде пикът у нас на четвъртата вълна от COVID-19?

Сложно е да се отговори кога ще е пикът в България от т.нар. четвърта вълна от COVID-19, каза проф. Огнян Кунчев и уточни, че при обявяването сега на заразените с коронавируса у нас не става ясно колко от тях са чужденци. Според математика, основно сред заразените у нас сега са младите хора, които посещават барове и заведения - в София и по морето, и връщайки се по родните си места, особено от Черноморието, стават основни източници на заразяване и за своите близки.

Сред заразените има и чужди туристи, като вероятно ще има леко спиране на скоростта на заразяване в началото на септември, когато поприключва и сезонът по нашето Черноморие, прогнозира математикът. Той добави обаче, че когато учениците тръгнат на училище, има вероятност да се повиши броят на заразените, но коментира, че не е редно още от "15 септември да държим децата затворени вкъщи".

Разумно е и у нас учебната година да започва на 1 септември

Затова е разумно и у нас, както в много други страни в Европа, учебната година да започва на 1 септември, а не на 15 септември, за да се избегнат сезонните грипове, е мнението на проф. Огнян Кунчев. Той отбеляза, че в някои държави лятната ваканция е по-кратка, но след това има повече ваканции през учебната година.

"Мисля, че е разумно през новата учебна година поне месец или месец и половина учениците да ходят на училище присъствено, с изключение, ако някъде в страната има много тежки случаи със заразяване от COVID-19 и само там може да не ходят присъствено на училище децата. Това е много важно, защото ще започне третата учебна година, която за учениците е съпътствана с ограничения в присъственото обучение заради коронавируса", коментира проф. Кунчев.

Той припомни, че на 29 ноември 2020 г. беше обявен "локдаун" у нас, но прогнозира, че сега положението е по-сериозно, защото още е август, а броят на заразените се увеличава. Прогнозите за развитието на четвъртата вълна от COVID-19 са трудни и са свързани с процеса на ваксинацията, отбеляза математикът.

Ако не се направи ваксинацията, няма да се изгради и колективен имунитет

Израел е разумна държава, в която ваксинацията на населението беше сериозна, но сега пак в страната започна увеличение на случаите на заразените. Това е в резултат, че започва да отслабва имунитетът на ваксинираните, защото ваксинацията в Израел започна още през декември 2020 г., каза проф. Огнян Кунчев. "От примера на Израел можем да направим заключение, че около шест месеца трае имунитетът от ваксинацията, но и "Делта" вариантът е много заразен", коментира математикът.

Той е на мнение, че в световен мащаб се е доказало, че "ваксините не са вредни, а и досега не е имало толкова масова ваксинация на населението". Ако не се направи ваксинацията, няма начин да се изгради и колективният имунитет, заяви проф. Кунчев.

Време ли е за реимунизация на първите ваксинирани?

- bnr.bg

Близо 1.095 млн. души са със завършен ваксинационен цикъл у нас.

Същевременно броят на новозаразените с COVID-19 расте. За последните 24 часа те са 1387. През изминалите дни се отчита ръст при желаещите да се имунизират, въпреки това четвъртата вълна на разпространение на вируса вече е факт, посочва БНР.

Възниква въпросът време ли е за реимунизация на първите ваксинирани и как би се отразила трета доза?

"За да бъдем защитени от вируса, трябва възможно най-скоро да си поставим ваксина", съветва вирусологът от Института по експериментална морфология, патология и антропология с музей при БАН проф. Радостина Александрова.

Някои държави извън Европейския съюз въвеждат трета доза ваксина. Очаква се скоро Европейската агенция по лекарствата да реши кога ще има реваксинация и за гражданите на Европейския съюз. Американските власти одобриха третата доза от ваксините срещу COVID-19. Ще могат да я получат имунизирани с препаратите на Pfizer и Moderna

"Смисълът на една допълнителна доза е да се опресни имунният ни отговор".

Колкото повече се разпространява вирусът, толкова по-голяма е вероятността от мутации.

Третата доза на ваксината била организмът да си припомни кой е врагът

- dnes.bg

Броят на новозаразените с COVID-19 у нас расте. За последните 24 часа те са 1387. В същото време близо 1,095 млн. души са със завършен ваксинационен цикъл.

"За да бъдем защитени от вируса, трябва възможно най-скоро да си поставим ваксина", съветва вирусологът от Института по експериментална морфология, патология и антропология с музей при БАН проф. Радостина Александрова.

Някои държави извън Европейския съюз въвеждат трета доза ваксина. Очаква се скоро Европейската агенция по лекарствата да реши кога ще има реваксинация и за гражданите на Европейския съюз.

"Смисълът на една допълнителна доза е да се опресни имунният ни отговор. Важно е да припомним на имунната система кой е врагът", уточни проф. Александрова пред БНР.

И добави, че колкото повече се разпространява вирусът, толкова по-голяма е вероятността от мутации. А във връзка с притесненията, че ваксините не се препоръчват за нераждали жени заради риск от безплодие, проф. Александрова уверява, че това е мит, зад който няма научни доказателства.

ЕЗИКЪТ НА ПАРЛАМЕНТАРНИТЕ ЛИДЕРИ - ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО, СТАБИЛНОСТ, ПРОМЯНА

- dnes.dir.bg

Политиците трябва да търсят и нови думи, за да привлекат вниманието на хората да ги слушат, смята езиковедът Магдалена Абаджиева

Депутатите в 46-тото Народно събрание говорят безцветно, със заучени фрази, сложни изречения и липсваща образност на изказа. До това заключение стигаме от изследването, което направи специално за Dir.bg гл. ас. д-р Магдалена Абаджиева, езиковед в Секцията за история на българския език към Института за български език "Проф. Любомир Андрейчин" в БАН.

Тя се вдъхнови от идеята ни да проверим с какво богатство от думи, изрази и тишина умеят да си служат председателите на шестте парламентарни групи в Народното събрание - Тошко Йорданов, председател на ПГ на "Има такъв народ", Десислава Атанасова, председател на ПГ на "ГЕРБ-СДС", Корнелия Нинова, председател на ПГ на "БСП за България", Христо Иванов, председател на ПГ на "Демократична България", Мустафа Карадайъ, председател на ПГ на "ДПС", Мая Манолова, председател на ПГ на "Изправи се БГ!Ние идваме!".

Заедно решихме да изслушаме речите на тези парламентарни лидери от първото заседание на новия парламент, което се проведе на 21 юли. Д-р Магдалена Абаджиева го приема като представително за езиковите компетентности на посочените политици, а тази представителност се предполага и от тържествения повод на откриването, както и от естествения стремеж да се създаде добро първо впечатление и да се дадат посоки за бъдещата работа на парламента.

Д-р Абаджиева е автор на изследвания, посветени на историята на българския език, както и на езикови бележки, свързани с неговото съвременно състояние. Нейната книга "Ръкописният българско-италиански речник на отец Маурицио от 1845 г." е избрана за най-значимо научно постижение на Института за български език за 2020 г., както и за монографичен труд с национално значение. Автор е и на поетичните книги "Между две секунди" (2015) и "Пощальонът на дъжда" (2016).

"Преди да отговоря на въпросите Ви, искам да припомня, че речта се произвежда от мисълта на човека и онагледява чрез думи човешката същност. Вярвам, че моралът, чистотата и добрите намерения трябва да проличават в начина на говорене", въвежда в интересното си изследване д-р Магдалена Абаджиева. И отговаря на въпросите на Dir.bg:

Кои са най-използваните клишета?

Изразът "изправен съм пред предизвикателство" е едно от най-често използваните клишета. Както и самата дума "предизвикателство", която се употребява с подчертан интензитет от г-жа Десислава Атанасова ("ГЕРБ-СДС") и г-жа Корнелия Нинова ("БСП за България"). Дори речта на г-жа Корнелия Нинова беше структурирана спрямо четири, представени от нея, "държавнически предизвикателства".

Би било добре политиците да ограничат употребата на тази дума, защото тя може да се използва и в отрицателен смисъл. Едно от значенията ѝ е: "действие, постъпка или думи, които имат за цел да раздразнят, да ядосат някого", за да се породи конфликт. Когато очертават проблемите, по които ще работят занапред, държавниците могат да говорят за цели, стремежи или посоки.

Г-жа Атанасова освен това каза, че изборният резултат "е огромно предизвикателство, представено и поставено от българските избиратели". Предизвикателството не може да бъде представено. Да представиш нещо означава да го покажеш, за да се забележи. По този начин изказването се обвързва с внушението, че изборният резултат е бил предварително ясен на българските избиратели.

Освен това представянето може да бъде и с умисъл - представям едно нещо като друго, променям го нарочно в съзнанието на хората. Това са нюанси в значението на думите и те трябва да се обхващат в цялост, за да не се допуска двусмислие или разбиране, различно от това, което е вложил говорещият.

Често се говори също за стабилност: "стабилно управление" (Д. Атанасова), "да съставим стабилно правителство с ясен времеви хоризонт" (К. Нинова), "да гарантираме стабилност на държавата" (К. Нинова), "трябва политическа стабилност"

(К. Нинова), "имаме силно фрагментиран парламент без възможност за стабилни мнозинства" (К. Нинова). Това определение може да се замени с "устойчив", "неподатлив", а защо не и с "издръжлив". Добре ми звучи фразата "трябва политическа издръжливост".

Как влияят паузите между изреченията на слушателите и има ли личности, които правят дълги паузи, за да въздействат?

Паузите между изреченията определено мога да влияят, защото създават очакване за това, което предстои да бъде казано, и изострят сетивата на слушателите. Очакването е едно от най-естествените състояния на човешкия живот. Всеки един момент е подготовка за следващия. Когато това се използва умело в речта, може да се постигне красота на изказа.

Не мога да открия обаче личност, която да привнеса умело паузите. Може би г-н Мустафа Карадайъ ("ДПС") говори с добро темпо, овладяно, като отчита необходимостта да поставя премерени паузи не само между изреченията, но и в рамките на едно и също изречение. Относно дикцията, неясно според мен се изказва г-н Тошко Йорданов ("Има такъв народ"). Не винаги добре се чува това, което той казва.

При кого забелязвате повторения на думи? Кои думи?

Повторения допуска понякога г-н Тошко Йорданов. Ето пример: "ще проведем разговори за политиките, които трябва да се провеждат". Повторенията говорят за бедност на речника и е добре да се търсят синоними, езикът да бъде цветен и богат. Неслучайно това е един от критериите за оценка на децата в училище, когато съставят преразказ.

Има обаче повторения, които се допускат, защото не се подплътява със съдържание в обществения живот дадено значение. Подчертавам, че чрез думите се заявяват поведенчески намерения и когато те не се осъществят, това усилва честотата на определени примери. Такъв е случаят с лексемата "промяна", която беше една от най-споменаваните при откриването на Четиридесет и шестото народно събрание. Зад нея стоят и очаквания, и намерения, които трябва да се изпълнят, за да спре тази дума да бъде толкова често употребявана. Иначе за нея могат да се намерят подходящи синоними, напр. "преобразяване".

Когато казвам, че думите са обвързани с действията, искам да допълня, че красивите думи произхождат от човешките добродетели и могат да изграждат добродетели. Затова нека припомним някои хубави български стари слова като "благонравен" (с добър характер), "доброобразен" (благоприличен), "добродарствен"

(благодарствен), "великомъдрен" (много мъдър). Мога да изброя и още примери, но се надявам и с тези няколко да съм привлякла вниманието към нашите стари български речници, към Старобългарския речник (издание на Института за български език), които трябва да се ползват за възкресяването на красотата на българския език.

И още нещо - ако във Великото народно събрание се наслаждавахме на речите на Гиньо Ганев, Йордан Радичков, Георги Мишев, Валери Петров, сега липсват художествените цветове на думите. Проличава, че до написването на речите не се докосват писатели, и това е отсъствие, което трябва да се преосмисли.

Може ли да се анализира конструкцията на изреченията? И може ли да се каже, че дългите изречения объркват слушателя?

Прави впечатление също, че г-н Тошко Йорданов конструира дълги изречения с много подчинени и със сложен словоред. Така понякога може да се изгуби смисълът. Вижте следното изречение: "Така че в следващите 14 - 15 дни, ако предварително заявените декларации за промяна на държавата, а не за желание за постове, са верни, би трябвало да има правителство, което да продължи работата, която започна служебният кабинет, защото това е посоката според нас, в която трябва да се развива страната". Тук спокойно може да се избегне едната подчинена връзка и да се каже "което да продължи работата на служебния кабинет" вместо "което да продължи работата, която започна служебният кабинет". Хората имат нужда от ясни и разбираеми послания.

Прекаленото накъсване на изреченията ги поставя в риск да бъдат граматически неправилни и води до изгубване на смисъла. Преди да се обърка слушателят, се обърква самият говорещ, тъй като не знае точно къде да постави точката. Отново ще дам пример за това с г-н Тошко Йорданов: "Така че тази отговорност така или иначе е наша - на по-голямата част от депутатите тук, защото знаете, че има една политическа партия, която - съмнявам се, че много хора в тази зала биха искали да работят с нея". Не може да се каже, че "има една политическа партия, която - съмнявам се, че много хора в тази зала биха искали да работят с нея". Тръгва се да се строи изречението по един начин, после този начин се изоставя и резултатът е граматически невярно изречение. Колко по-просто би било следното: "Има една политическа партия, с която едва ли много хора в тази зала биха искали да работят".

Използват ли чуждици? Какви?

Прекалено често се говори за приоритети. Тази дума е много характерна за речника на г-жа Корнелия Нинова и г-н Христо Иванов ("Демократична България"). Тя е чуждица, проникнала от немското "priorität". Понякога е уместно да се заменя с

"цел" или "основна задача". Например изречението на г-н Христо Иванов "Ние по тези приоритети ще говорим с всички" може да звучи така: "Ние по тези основни задачи ще говорим с всички".

Съветвам политиците да търсят повече образност в изказванията си, да прибегват дори и до неологизми (нови думи), които веднага ще се разпознаят от хората като нещо интересно, в което трябва да се заслушат. На мен ми звучи добре вместо "приоритет" понякога, в зависимост от контекста, да се използва думата "устремление", макар че тя не съществува официално в Речника на българския език.

Често също се споменава глаголът от чужд произход "гарантирам", както и съществителното "гарант": "Ние трябва да приложим пакет от политики, които да гарантират опазването на българското природно наследство." (Христо Иванов), "...но имаме решимостта да осветим този процес и да сме гарант за това..." (Мая Манолова от "Изправи се БГ! Ние идваме!"). Вместо това може да се каже "осигурявам". Думата "гарант" може да се замени с по-въздействащите "защитник" или "бранител".

На финала д-р Магдалена Абаджиева отправя призив към политиците да избягват езика на омразата и езика на улицата.

"В последните дни зачестяват случаите на открити обиди и нападки между представители на политическите партии. Г-н Тошко Йорданов нарече част от колегите си "предатели". Г-жа Татяна Дончева се обърна към председателя на Народното събрание с думите "не се дръжте като болонка на някой сценарист". Публичната реч на държавниците трябва да бъде образец на майсторство, красота и благозвучие. Да си спомним думите на Левски, който е казал, че интригата спира хода на народната работа. Аз бих пояснила - злонамерените думи спират хода на народната работа".

[Образователна програма забавлява и учи деца в Борисовата градина](#)

- bnr.bg

Прожекцията "Приключенията на Рапунцел и разбойникът", детски спектакъл на тема „Опасни ли са чуждите растения?“ с доц. д-р Пламен Глогов от Института за гората при БАН със съдействието на учени, хореографи, танцьори и самодейни актьори от НЧ "Добри Чинтулов - 1935" са предвидени в образователна инициатива за деца между 6 и 10-годишна възраст на Парк-театър „Борисова градина“.

Всъщност това е програмата на 21 август, но активностите на инициативата „Опознай, за да обикнеш“ ще се провеждат всяка събота от 11:00 до 14:00 часа до 4 септември.

Проектът ще се осъществява на емблематични места в Парк „Борисова градина“, свързани с програмата.

Целта е най-малките столичани да се запознаят по един вълнуващ начин с историята, забележителностите и комплекса от растителни и животински видове на най-големия парк в София - „Борисова градина“, и да се събуди у тях любовта към природата и нейното опазване.

Ще бъдат реализирани три образователни теми:

21 август - „Растителен свят“

28 август - „Животински свят“

4 септември - „Спорт и здраве“

Ще има конкурси за детска рисунка на любимо растение, любима птица, любимо насекомо и др. Обучението ще бъде под формата на презентации, показване на експонати от свежи растения, ролеви игри, арт терапия, танци и рисуване. Децата ще посетят Националния стадион „Васил Левски“ и различни спортни съоръжения на територията на „Борисова градина“.

Входът е свободен.

Гледаме с бинокъл новата комета през декември

- pik.bg

Новата комета Леонард, която бе открита през януари т.г., ще може да се види в първата десетдневка на декември рано сутрин. Това обяви физикът в Института по астрономия при НАО-Рожен, БАН, Пенчо Маркишки. Той е направил и карта, в която означенията са във формат месец-дата.

Прогноза

„Прогнозната ѝ яркост е около 4 mag, но ще я видим. Картата е за 1 час и 10 мин. преди изгрев-слънце за района на София. Тъй че... гответе се“, заяви Маркишки. На въпрос на любители дали ще може да се види без специална техника като миналогодишната, физикът отвърна: „Ако се сбъднат прогнозите за яркост от 4 mag - да, но това не може да се предвиди сигурно. Но пък ще се вижда с бинокъл“. Негов колега уточни, че при кометите винаги трябва да се има едно наум, защото точно когато стават видими и току-вземат, че се разпаднат. „Да, а най-добре са видими тези, които изхвърлят голямо количество прах и формират голяма прахова опашка.

Няма обаче как да се предвиди коя комета колко прах ще изхвърли“, обясни още Маркишки.

Точка

Кометата C / 2021 A1 (Леонард) е открита от астронома Грегъри Леонард на 3 януари 2021 г. в обсерваторията Mount Lemmon, разположена североизточно от град Тусон (Аризона, САЩ). Когато Леонард за първи път видял кометата, тя е била изключително слаб, малък небесен обект, движещ се на около 5 астрономически единици от Слънцето (астрономическата единица е равна на средното разстояние на Земята от Слънцето – 149,565 милиона км).

През март тя е минала между орбитите на Юпитер и Марс, а своят апогей перихелий, тоест най-близката точка на орбитата си до Слънцето, ще е на 3 януари 2022 г. Затова с всеки изминал ден небесният пътешественик става все по-светъл. Орбитата на кометата предполага, че тя ще премине относително близо до Венера на 18 декември 2021 г.

Орбита

Интересното е, че кометата Леонард има хиперболична орбита. Това означава, че щом мине покрай Слънцето, тя ще бъде изхвърлена от Слънчевата система и никога повече няма да може да бъде наблюдавана, така че възможността в края на годината ще е наистина уникална. Орбитата на кометата показва, че C / 2021 A1 не е „нова“ за нашата система комета, идваща директно от Облака на Оорт, който представлява ледена обвивка около Слънчевата система и където по всяка вероятност се появяват кометите, преди да прелетят около Слънцето. Кометата Леонард има затворена орбита и вероятно е посещавала околностите на Слънцето поне веднъж в миналото преди около 70 000 години.

"Духът на здравето": Може ли начинът, по който се храним, да промени нашата генетична съдба?

- btv.bg

Гост по темата е доц. д-р Милена Георгиева, молекулярен биолог към БАН.

Храненето е най-мощният епигенетичен фактор. То регулира изявата на нашите гени.

В "Духът на здравето" с д-р Неделя Щонова: Може ли начинът, по който се храним, да промени нашата генетична съдба?

Храната, която ние приемаме всеки ден, регулира изявата на нашите гени. Как ежедневните ни избори водят до изменение в гените и кои са биологичните сили, които движат нашето хранително поведение?